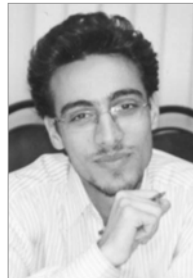

کتابخانه‌ی حافظ

نام زرتشت به‌عنوان محبوب‌ترین و عزیزترین نام برای بشر باقی مانده باشد، مگر این‌که صاحب این نام دارای چنان شخصیت برجسته‌ی باشد که شاهنشاه با قدرتی چون گشتاسب را با تمام قلمرو خویش مجذوب بیانات شیوا و اندرزه‌های حکیمانه‌ی خود کرده باشد. در گاتاها مواردی هست که به‌طور وضوح سراینده‌ی این سرودها را نشان می‌دهد.

سراسر گاتاها از لحاظ قافیه و اوزان شعری و استعارات و اصطلاحات و عبارات، یک‌نواخت و یک‌پارچه بوده و تردیدی نیست که اثر اندیشه و تراوشات فکری یک نفر به‌طور مستقیم و یا غیرمستقیم می‌توانست باشد. در حقیقت می‌توان گفت گاتاها کهن‌ترین، مقدس‌ترین، مطمئن‌ترین و پرمغزترین مدرک اوستایی است که از دستبرد حوادث زمان محفوظ مانده و شامل چکیده‌ی آیین زرتشت و بهترین درس زندگی می‌باشد. چون به شعر سروده شده، بهتر در حافظه مانده و از سینه‌به‌سینه نقل گردیده است. گاتاها از سخنان آشور زرتشت بوده و دارای پنج بخش و یا روی هم هفده فصل یا هائیتی می‌باشد که در یسنا جای داده شده است. (فرستنده: بیژن تلیانی)

معجزه‌ی ایرانی بودن؛ دکتر علی اصغر حلبی، چاپ اول، جلد شمیز، ۲۴۰۰۰ ریال، انتشارات زوار.

آن‌چه در این نوشتار آمده، مجموعه‌ی است از مقالات دکتر حلبی که در نشریات پیش از انقلاب تاکنون به زیور چاپ آراسته گردیده مجموعه‌ی حاضر شامل شصت و سه مقاله می‌باشد. مظاهری از معجزه‌ی ایرانی بودن ما ایرانیان است که از خود بروز داده‌ایم و در آن جنبه‌های مثبت و منفی و خوب و بد هر دو بررسی و بحث شده است. از شصت و سه مقاله‌ی حاضر، شش مقاله مربوط به بعد از انقلاب و بقیه مربوط می‌شود به پیش از انقلاب. اما آن‌چه مهم است این است که معنی در بسیاری از مطالب و مباحث مقالات هنوز هم چندان عوض نشده و دردها و دشواری‌ها هم چنان به‌صورتی دیگر باقی مانده است. یکی دیگر از محسنات این نوشتار این است که تا آن‌جا که مقدور بوده صریح و بی‌پرده بیان گردیده، عمده مطالب کتاب در محور موضوعات سیاسی، ادبی، انتقادی و طنز می‌باشد. (فرستنده: بیژن تلیانی)

واژگان توصیفی ادبیات (انگلیسی - فارسی)؛ عرب‌علی رضایی، چاپ اول، شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه، ناشر: فرهنگ معاصر، ۳۲۰۰۰ ریال.

از دشواری‌های کار ترجمه و تألیف، برابری واژه‌ها و اصطلاحات خارجی است در زمینه‌ی ادبیات. واژه‌نامه‌های موجود در زبان فارسی معمولاً تنها به ذکر یکی دو معادل اکتفا کرده‌اند که شماری از آن‌ها نیز از شکل انگلیسی یا فرانسه حرف‌نویسی شده‌اند و کمک‌چندانی به درک مفهوم اصطلاح نمی‌کنند. اصطلاح‌نامه‌های توصیفی در دسترس نیز شمارشان کم است و طبیعی‌ست که فاقد جامعیت باشند و جای بسیاری از اصطلاحات در آن‌ها خالی بماند. برکردن این خلأ و افزودن اصطلاحات جدید، از جمله انگیزه‌های تألیف واژگان توصیفی حاضر شد. در این رهگذر، نخست انبوهی اصطلاح گردآوری شد. سپس در بازبینی‌های چندباره شمارشان با توجه به ملاک‌هایی چون کمی کاربرد کاهش یافت و سرانجام به حدود ۴۰۰ اصطلاح رسید. در گزینش معادل‌ها نیز سعی بر این بود که دارای بیش‌ترین بار معنایی باشند و ترتیب ذکر آن‌ها معرف بسامد کاربردشان باشد. در توصیف اصطلاحات هم کوشش شد در حد امکان به وجه تسمیه، خاستگاه، پیشینه، هدف، کاربرد و نویسندگان و آثار که بیش‌تر به آن اصطلاحات پرداخته‌اند، اشاره شود. به هر حال تألیف آثاری از این دست اصولاً مسبوق به زمینه‌های قبلی‌ست. از این رو، منابع این کتاب اصطلاح‌نامه‌ها و منابع انگلیسی بوده‌اند. افزون بر این، از واژگان‌نامه‌ها و منابع فارسی موجود در این زمینه نیز استفاده شده است. (فرستنده: بیژن تلیانی)

حافظ از ناشران، نویسندگان و علاقه‌مندانی که بخواهند کتاب‌هایشان در بخش تازه‌های کتاب معرفی شود دعوت می‌کند که نسخه‌ای از کتاب مورد علاقه‌ی خود را به نشانی تقاطع فلسطین و انقلاب - ساختمان مهر - شماره‌ی ۲ کدپستی ۱۴۱۶۸ - دفتر ماهنامه‌ی حافظ ارسال نمایند.

زیر نظر مهندس حجت حیدری

این نهمین شماره‌ی ماهنامه‌ی حافظ است. در ۸ شماره‌ی گذشته، ما به‌عنوان یک خدمت فرهنگی از همه‌ی ناشران و نویسندگان دعوت و خواهش کردیم که آثار خود را برای ما بفرستند تا آن‌ها را به رایگان معرفی کنیم. اکنون گزارش می‌کنیم که:

۱- اکثر ناشران معتبر و به‌خصوص ناشران دولتی، حتا در فرستادن یک نسخه از کتاب‌های خود برای معرفی به مجله‌ای مانند حافظ هم اهمال کرده‌اند. از کتاب‌های معرفی شده در هشت شماره‌ی حافظ، شاید فقط ده درصد توسط ناشران خصوصی و به هزینه‌ی ایشان برای ما ارسال شده باشد. نود درصد دیگر را خود نویسندگان بزرگوار ما مرحمت کرده‌اند.

۲- ما به تعهد خویش عمل کرده و تا این شماره هر کتابی که توسط هر ناشر یا هر نویسنده برای ما فرستاده شده است، به رایگان معرفی کرده‌ایم. اما این طرح اگرچه خود بیانگر اقتصاد کتاب در ایران و طرز برخورد ناشران با نویسندگان است و از این رهگذر، در عمل، تجربه‌ی ارزنده برای ما و دیگران است، خوانندگان مجله را ارضا نکرده است. چندین تن از خوانندگان دانشمند بر ما خرده گرفته‌اند که چرا فلان کتابی که ناشر یا نویسنده آن را به دفتر مجله فرستاده معرفی کرده‌ایم، ولی فلان کتاب معتبر را که بهمان نویسنده‌ی قابل تألیف یا ترجمه کرده است، معرفی نکرده‌ایم.

۳- ماهنامه‌ی حافظ از این شماره به بعد تعهدی نسبت به معرفی هر کتابی که یک نسخه از آن برای ما ارسال شود، ندارد. ما از دریافت هر اثر مکتوب تازه انتشار خوشحال می‌شویم، اما اگر معرفی کتاب ارسالی را به هر دلیلی مناسب ندانیم، پیشاپیش عدم تعهد خود را اعلام می‌کنیم که مدیون کسی نباشیم.

ادبیات

گاتاها؛ اوستای کهن سرودهای زرتشت، پژوهش و نوشته: دکتر آبتین ساسانفر، چاپ اول، ۱۳۸۳، انتشارات بهجت، ۷۰۰۰ تومان.

آشور زرتشت یک شخصیت تاریخی‌ست و در وجود او هیچ‌گونه تردیدی نیست. در موارد این‌که سرودهای مقدس گاتاها به زرتشت و نزدیکانش نسبت داده شده است، هیچ‌گونه شک و ابهامی وجود ندارد. گرچه امکان دارد قسمت‌هایی از گاتاها بعدها وارد سرودهای آسمانی زرتشت شده باشد. مع‌هذا به‌طور کلی مضامین گاتاها یک‌پارچه بوده و حتا عبارات و جملاتی که بعداً در این کتاب آسمانی گنجانده شده، با مضمون و مفاد اصلی گاتاها شباهت کامل دارد و از لحاظ کلام نیز با آن مغایرتی ندارد. علتی ندارد که

تاریخ و فرهنگ

نقش ایرانیان در فقه اسلامی و قباله‌نویسی؛ محمدعلی اختری (مدیرمسئول و سردبیر مجله‌ی کانون سردفتران)، تهران، کانون سردفتران، ۱۳۸۲، ۲۷۵ ص. کتابی مفید و ممتع که مخصوصاً در زمینه‌ی پیشینه‌ی تنظیم اسناد در تاریخ درازآهنگ ایران اطلاعات ارزشمندی در بر دارد.

فرهنگ عامیانه‌ی ابهر (منظوم)؛ ابوالمعالم فخیم ابهری، انتشارات نیکان کتاب، ۱۳۸۰، ۷۲ ص.

از مؤلف این کتاب مقاله‌ی هم در شماره‌ی اول ماهنامه‌ی حافظ چاپ شده بود.

رفتارشناسی

رفتارشناسی استرس؛ دکتر حسین باهر، انتشارات پیام، بحث و بررسی پیرامون تنش‌های فردی و سازمانی و عوامل و موانع آن‌ها.

رفتارشناسی خوشبختی؛ دکتر حسین باهر، انتشارات پیام، بحث و بررسی پیرامون رفتارهای خوشبختی‌آفرین و آسیب‌شناسی آن‌ها.

رفتارشناسی زنان موفق؛ دکتر حسین باهر، انتشارات پیام، بحث و بررسی پیرامون شناخت پیشرفته‌ترین مخلوق خدا و ناسازگاری‌هایش!

رفتارشناسی جوانان معاصر؛ دکتر حسین باهر، انتشارات پیام، بحث و بررسی پیرامون بیش‌ترین قشر جامعه‌ی ایران و نابه‌سامانی‌هایش.

رفتارشناسی خانواده سبز؛ دکتر حسین باهر، انتشارات پیام، بحث و بررسی پیرامون بنیادی‌ترین نهاد بشری و نظام‌های بالندگی‌اش.

شعر و شاعران

بر گستره‌ی شعر: گزیده‌ی از آثار شاعران امروز؛ ارمغان سالمی، ۱۳۸۳، ۱۹۲ ص. شامل یک‌صد و چهل غزل از چهارده شاعر معاصر، به‌کوشش محمدکاظم سالمی و با مقدمه‌ی به‌قلم پروفیسور سیدحسین امین. شاعران معاصر که آثارشان در این کتاب چاپ شده است، به ترتیب حروف الفبا عبارتند از:

علی الوندی (سالک)؛ محمد ثابت؛ علی جهانیه؛ مجتبی دولتخواه؛ عبدالمجید زنگویی؛ محمدکاظم سالمی؛ سیدمحمود علوی‌نیا؛ وحید کشاورز سرکار؛ طاهره لطفی؛ محسن محسنی؛ مینو محمدی راستی؛ فرزانه ملکی، قامت‌علی ملکی، علی‌محمد مواهی طباطبایی.

دیوان نیاز؛ سیدغلامحسین قرشی، تهران، تالار کتاب، ۱۳۸۲، ۵۲۲ ص. این کتاب شامل اشعار و خاطرات و مقالات سیدغلامحسین قرشی (رییس انجمن دانشوران و انجمن الیگودرزی‌ها و از ناوی‌های مقیم تهران) است و با تقریب به‌قلم پروفیسور سیدحسین امین و پیشگفتاری به‌قلم علی‌اکبر کنی‌پور (مستی) و اظهارنظرهایی به‌قلم حسین شهسوارانی و دکتر حسین باهر شروع می‌شود. به نوشته‌ی پروفیسور امین ارزش عمده‌ی این کتاب از جهت ثبت خاطرات متعدد نویسنده و گزارش‌های مصاحبه‌ی و مشاهده‌ی متعددی است که صاحب اثر در این کتاب آورده است. غزلیات شاعر، بیش‌تر به سبک حافظ سروده شده و مطلع اولین غزل، این است:

اگر روزی ببینم روی آن دلدار زیبا را

مبارک خوانم این دیدار یار عالم‌آرا را

تبرئه؛ جلال همدانی، مرکز نشر و تحقیقات قلم آشنا، ۱۳۸۳، ۱۲۶ ص. نمونه‌ی شعر: «زمانی که اقلیتی بنویسند، برای این که اکثریتی بخوانند، امید ی به آگاه شدن بشریت نیست، مگر این که / این قاعده زیر و رو شود، یعنی اکثریتی بنویسند تا اقلیتی بخوانند!»

هدیه‌ی زرین؛ زرین تاج خضرای، آلمان، ۱۳۷۵، ۱۵۹ ص.

زرین تاج علی‌اف خضرای در ۱۳۰۲ ش / ۱۹۲۳ م. در سبزوار متولد شد. او، یکی از چند زن شاعر است که زنده‌یاد استاد سیدعلینقی امین در **تاریخ سبزوار** شرح حال و نمونه‌ی اشعار آن‌ها را ثبت کرده‌اند (امین، سیدعلینقی، **تاریخ سبزوار**، تهران، دایره‌المعارف ایران‌شناسی، ص ۵۱۵). پدر این شاعر، محمدحسن خضرای و مادرش صدیقه مصباح انارکی نام داشتند. پدرش شاعر (ملاعلی کوشک باغی سبزواری) که زنده‌یاد استاد سیدعلینقی امین در **تاریخ سبزوار** به مناسبتی ذیل گزارش اتوبیوگرافی دکتر قاسم غنی به‌نام وی نیز اشاره کرده‌اند (همان‌جا، ص ۴۳۸)، پدر بزرگ مادری دکتر قاسم غنی بود.

زرین تاج خضرای در طفولیت به همراه خانواده‌اش از سبزوار به تهران آمد و پس از پایان تحصیلات دبیرستانی با مهندس عنایت‌الله ثابت ازدواج کرد و آن‌گاه با داشتن سه فرزند به اخذ مدرک کارشناسی در رشته‌ی زبان و ادبیات انگلیسی از دانش‌سرای عالی موفق شد و به تدریس ادبیات فارسی، عربی و زبان انگلیسی پرداخت و پس از بیست سال تدریس در دبیرستان‌های تهران بازنشسته شد.

دختر اشعار زرین تاج خضرای با عنوان «هدیه‌ی زرین» با مقدمه‌ی دکتر شاپور راسخ در ۱۳۷۵ در آلمان در ۱۵۹ صفحه چاپ شده است. نمونه‌ی شعر او این مثنوی در سوگ نعمت‌الله ذکایی بیضایی (۱۳۶۵-۱۲۸۲) دبیر «انجمن ادبی تهران» و نویسنده‌ی تذکره‌ی **خوان نعمت** است:

ذکایی یکی مرد شیرین‌سخن به اشعار پویید رسم کهن
به بزم ادب، داد بس روشنی از او یافت کاخ سخن ایمنی

نشریات ادواری

ایندو - ایرانیکا؛ فصل‌نامه‌ی دو زبانه‌ی (انگلیسی - فارسی) ایندو - ایرانیکا (مجله‌ی روابط فرهنگی هند و ایران) امسال (۲۰۰۴) درست پنجاه و هفت سال است که مرتب به همت اعضای «ایران سوسائیتی» Iran Society در کلکته‌ی هند منتشر می‌شود. شماره‌ی ۵۴ (سپتامبر - دسامبر ۲۰۰۱) شامل این مقاله‌های فارسی (به ترتیب چاپ مقالات) است: علل و عوامل عملی و نظری تقریب بین مذاهب اسلامی (پروفیسور سیدحسین امین، رییس مرکز دایره‌المعارف ایران‌شناسی، صص ۹۱-۱)؛ نخستین دیدار خسرو و شیرین (دکتر زهرا رهنورد، رییس دانشگاه الزهراء، صص ۳۳-۲۰)؛ روابط هند و ایران از دیدگاه زبان و ادبیات (علیم اشرف‌خان، استادیار زبان و ادب فارسی دانشگاه دهلی)؛ راغب بارکیوری: شاعر پارسی‌گوی از اطراف کلکته در نیمه‌ی اول قرن بیستم (دکتر م. فیروز، دانشیار سابق زبان و ادبیات فارسی دانشگاه کلکته، صص ۳۴-۷۳)؛ اخبار پنجاه و هشتمین سال‌روز تأسیس انجمن ایران و هند و پنجاه و چهارمین سال‌روز تأسیس فصل‌نامه‌ی ایندو - ایرانیکا و ده‌ها مقاله‌ی ایران‌شناسی در ۱۵۸ صفحه (جمعاً در ۲۳۲ صفحه). باید به همت این فرهنگوران هندی آفرین گفت.

صوفی؛ فصل‌نامه‌ی مخصوص تصوف ایرانی که به‌طور مرتب هر سه ماه یک‌بار با کاغذ اعلا در ۴۶ صفحه به‌وسیله‌ی دکتر جواد نوربخش در لندن منتشر می‌شود. شماره‌ی ۵۹ (تابستان ۱۳۸۲) شامل این مقاله‌ها (به ترتیب چاپ) است: جوانمردی صوفیان ایرانی (دکتر جواد نوربخش)؛ عرفانی ایران (علی‌اصغر مظهری کرمانی)؛ اهورامزدا، خدای زرتشت (پرویز نوروزیان)؛ قصه‌ی علم و آب زندگانی (کریم زیتانی)؛ گل‌های ایرانی: اشعار (علی‌اصغر مظهری کرمانی)؛ سید محمود توحیدی (ارفع کرمانی)؛ حسین محمدی (آشنا)؛ ریحانه امامی، لی‌لی نبوی، ابوتراب حسینی، ویژگی‌های سیمرخ در شاهنامه‌ی فردوسی (صمد ابراهیمی)؛ عرفان عاشقانه‌ی حافظ (پروفیسور سیدحسین امین)؛ شرحی بر یکی از غزل‌های دیوان [دکتر جواد] نوربخش (علی مازیار)؛ گزیده‌ی از فیه ما فیه (مینا وحدانی، «تمامی»).